

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

Complectens copiosè Resolutiones Theologicas, etiam modernas, ad
praxim accommodatas

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

Praxis varia Ad brevem facilemque Directionem Confessarij, &
Dispositionem Pœnitentis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40873

PRAXIS VARIA

Ad brevem facilemque Directionem Confessarij, & Dispositionem Pœnitentis.

§. 1. Observanda Confessario in principio, & decursu Confessionis.

Primò, Impertit pœnitenti hanc benedictionem : *Dominus sit in corde tuo, & in labijs tuis, ut dignè, & contritè confitearis peccata tua in nomine Patris & Filij & Spiritus Sancti, Amen.* Postea, si Pœnitens hæreat, animet illum benignè, ut incipiat fidenter soli Deo, & suo Patri spirituali proferre omnia peccata quæ memoriæ occurrunt; & incipientem, sine causa non facile interrumpat.

Si advertat Pœnitentem non satis posse se explicare, interroget illum cautè ex præceptis decalogi, vel de aliquibus peccatis quæ ipsius personam maximè concernunt. Quando etiam pœnitens non satis exprimit circumstantias mutantem speciem v. g. quod persona quam carnaliter cognovit fuerit conjugata: vel quando non exponit numerum graviorum peccatorum, tenetur Confessarius de his pœnitentem interrogare. Quod si ob diuturnitatem temporis, & lapsium frequentiam nequeat pœnitens certum peccatorum numerum determinare, ut saepe contingit in delectatione morosa, pravis desiderijs, consuetudine jurandi, interrogari poterit. à quanto

594 Pars 3 17.6. Resolutiones practica ad 6.
quanto tempore est confessus, & ab illo tempore quoties singulis septimanis, aut singulis diebus solitus fuerit labi in illud peccatum, & ex his quantum fert memoria expositis, poterit Confessarius conjecturam sufficientem facere de frequentia & numero lapsuum à postrema confessione.

2. Dum penitens narrat superflua, aut suas querelas, aut negotia domestica, aut res alienas ad propria peccata non pertinentes, Confessarius peritè sermonem divertat, v. g. dicendo, satis intellexi, quid meministi circa peccatum detractionis, verba contumeliosa, aut aliud peccatum pro qualitate personæ.

3. Si interrogandus sit in materia luxuria, utendum verbis honestis ac pudicis, paulatim à cogitationibus ad verba, à verbis ad actus progrediendo, ne Penitentes ex Confessario ea peccata discant, quæ antea ignorarunt.

4. Quando aliquid occurrit grave & reprehensione dignum, confitentem non statim arguat, nec signum præbeat admirationis, antequam confessio absoluat, ne Penitens turbatus, aut territus reliqua peccata fileat.

5. Si Penitens absque necessitate attingat graviora aliorum peccata, disertè illum moneat, ut ista fileat, & sua tantum peccata exponat.

6. Si quis confitendo ostendat se habere notitiam alicujus peccati, ex quo imminet grave damnum alicui communitati, caveat confitentem absolvere, nisi statuat congruo modo effundere, ut res ea reveletur superioribus, quibus incumbit communitatis periculo prospicere: quærendus tamen est modus quo sic fiat, ut non cedat in perniciem penitentis.

7. Quando narratur peccatum quod constat esse

esse reservatum, à quo Confessarius per se nequit absolvere, monendus est pœnitens ut ibi sistat, donec vel pœnitens, vel potius ipse Confessarius ad superiorem pro facultate recurrat, acito tamen pœnitentis nomine, nisi malit alteri habenti potestatem iterum confiteri.

8. Quando, ob stupiditatem pœnitentis, non potest ab eo extorquere idoneam materiam absolutionis per interrogationes ordinarias de mendacio, detractioe, ira inordinata, distractione voluntaria, verbis otiosis &c. Interrogari ulterius potest, an saltem voluerit aliquid horum committere, et si peccatum externum non posuerit. An egerit aliquid contra remorsum conscientiae, putando, aut dubitando, aliquid esse peccatum, quod verè non fuit. An saltem sine causa exposuerit se periculo committendi certum aliquod peccatum. Vel, an fuerit causa cur alij rem prohibitam fecerint, aut aliquid omiserint ad quod tenebantur, quod facile in parentibus locum habet, non monendo sui officij filios, famulos, aut alios suae curae commissos. Quod si de nullo etiam horum se accusent, jubendi sunt ut aliquod saltem peccatum exponant quod meminunt aliquando in totius vitae decursu à se commissum: ac demum monendi, ut quantum fieri potest in futurum melius instructi ad confessionem accedant.

§. 2. Observanda à Confessario post Confessionem.

1. **P**ostquam pœnitentis confessionem integram patienter audivit, injungat salutarem pœnitentiam ante absolutionem, quamvis etiam ob aliquam causam, aut oblivionem, post absolutionem injungi possit. Forma autem integra

596 Pars 3. tr. 6. Resolutiones practica ad O.
tegra Absolutionis superius exprimitur in part. 3.
tract. 3. cap. 9. ubi traditur Forma Hæreticos re-
conciliandi.

2. Quamvis pro satisfactione peccatorum
quævis opera bona sint idonea : illa tamen ad
tria potissimum capita reducuntur. Nempe ad
Jejunium, Orationem, & Eleemosynam. Ad
Jejunium spectat quævis carnis afflictio, per ci-
licia, flagella, vigiliæ, cubationem in terra, per-
egrinationem, tolerationem liberam injuriæ,
aut contumeliæ, &c. Orationis nomine non so-
lum intelligitur vocalis recitatio, sed etiam men-
talis meditatio, lectio spiritualis, frequentatio
Missæ, psalmodiæ, concionis, aut Sacramenti
alicujus perceptio. Eleemosyna comprehendit om-
nia opera misericordiæ tam corporalia, quam
spiritualia, ut curare infirmos, visitare hospita-
lia, excipere peregrinos, docere ignorantes, cor-
rigere errantes aut peccantes, & id genus alia.
Ex his eligit Confessarius, pœnitentiam pro gra-
vitate peccati, quæ simul sit medicinalis, ad cu-
randum animæ morbos, & præcavendum lap-
sum in futura peccata, verbi gratia, jejunium
lubricis, eleemosynam avaris imponendo, habitæ
ratione virium, sexus, ætatis, & oportunitatis
sui pœnitentis. In his imponendis, uti cavendum
est à nimio rigore quæ à confessione deterreat,
ita ex altera parte videndum ne declinet ad ni-
miam lenitatem, aut laxitatem, levia quædam
opera pro gravissimis delictis imponendo, ut
monet Tridentinum *sess. 14. cap. 8. de Scram. Pœnit.*
Quamam censeatur pœnitentia peccato mortali
proportionata, diximus supra de satisfactione
Sacramentali *part. 3. tr. 3. cap. 5. in fine.*

3. Expedir aliquando injungere opera quæ-
dam leviora, quæ gravioribus æquivalent quan-
do

do sunt diuturna, ut quotidie dum surgit attentè cogitare de morte necessariò ventura, aut de æternitate pœnarum pro unico mortali, aut terram aliquoties osculari, aut nudis genibus, aut extensis brachijs assiduò vesperi recitare orationem Dominicam, aut aliquem psalmum, aut alias preces, quæ incutiant horrorem illius peccati cui pœnitens est obnoxius.

4. Si pœnitens recuset pœnitentiam idoneam, aut suæ emendationi necessariam, neganda est ipsi absolutio, quia per hoc ostendit se ad illam nondum esse satis dispositum.

5. Nunquam absoluat à peccatis, sub aliqua conditione de futuro, ut, si dederis talem elemosynam, si petieris ab alio veniam, quia talis absolutio nec licita, nec valida est. Quando verò dubitaret confessarius, an aliquis puer, aut etiam adultus in articulo mortis habeat in præfenti usum rationis, aut dispositionem requisitam, potest illum absolvere, retentâ saltem in mente hac conditione, si es capax, ego te absolvo &c.

6. Potest etiam aliquando utiliter absolutio ad tempus suspendi, præsertim cum recidivis, cum tepidis, cum remanentibus in occasione proxima peccati, cum retinentibus adhuc bona aliena: imo debet illis differri absolutio, si post emendationem, aut restitutionem bis, terve promissam, confessarium fefellerint: nisi contingat jam longè aliud, & planè extraordinarium emendationis signum ac propositum adferri, juxta ea quæ supra tradidimus de absoluteione Sacramentali *part. 3. tract. 2. cap. 3. & alibi.*

7. Consuetudinarius, sive qui sæpius assuevit in idem peccatum labi, si jam primum tibi confiteatur, & sincerè asserat se esse contritum, & propo-

proponere emendationem, absolui poterit, neque necesse est ipsius absolutionem in futurum differri donec constet securam esse consuetudinis emendationem. Nec audienda est contra hanc praxim Methodus nova paucorum, falso fundamento innixa, quod nempe sincera peccatoris conversio non solet esse repentina; quibus refragatur frequens experientia, de qua alibi.

8. Etsi talem penitentem absoluerit, expedit aliquando ipsi suadere, ut pro ea vice ad sacram synaxim non accedat, ut augeat in eo reverentiam erga illud Sacramentum, & horrorem sui peccati, & majorem preparationem in sequentem confessionem.

9. Valdè consultum est, ut sigillum confessionis securius servetur, de penitentis vitijs, aut etiam virtutibus, nunquam apud alios mentionem facere, ne dum unum laudat, videatur alium vituperare.

Si debeat de peccato in confessione auditio consilium ab alio petere, expedit tantum generatim proponere, quid agendum foret si talis casus accideret.

10. Si advertat se penitentem malè absolutum dimisisse sive defectu potestatis absoluendi à certo peccato, sive quia malum consilium dedit, sive quia non obligavit ad restitutionem in præjudicium tertij, non debet illum postea monere, nisi forte prius postulet & obtineat à penitente facultatem aliquid sibi de præterita confessione judicandi. De his plura superius in tract. 3. cap. 4. de sigillo Sacramentali.

§. 3. Modus iuvandi Rudes, & pueros.

Primò, Interrogando explorabit, an sciant mysteria fidei necessaria, & præcepta Decalogi, ac Ecclesiæ. Si ignorent, quantum potest doceat, vel ad alium instructorem dirigat.

2. Dum hærent quasi muti, & nulla peccata exponunt, interroget primò, quæ sunt communia ex præceptis decalogi, aut de mendacio, maledictis, & detractio, & alijs supra in praxi agendorum in ipsa confessione n. 8.

3. Doceat eos breviter quomodo debeant orare mane ac vesperi, & conscientiam examinare de cogitationibus, verbis, & operibus.

4. Moneat peccata quæ occurrunt non esse reticenda ex pudore, & Confessarium non posse de illis loqui, & confessionem non profuturam si sponte peccata occultentur.

5. Conetur pueris imprimere horrorem peccati, quia nempe reddit animam turpem & deformem instar dæmonis, gratia vero reddit speciosam instar angeli: 2. Incutiat illis timorem Dei, instar solis ubique præsentis, & malas cogitationes videntis, & igne æterno punientis. Sed qui è contra pios, ac probos instar parentis amat, & skolâ gloriæ, & dulcedine æternâ in cælesti paradiso perfundit,

6. Denique doceat eos, ubi inobedientes parentibus, aut Magistris fuerunt, veniam ab illis postulare. Quia talia remedia pueris altius in hærent.

Motive

Motiva Varia.

*Disponentia ad summam Peccati Detestationem,
Contritionem, & vitæ Emendationem.*

Considera Dei Majestatem, potentiam, bonitatem, ac dignitatem infinitam, per Peccatum læsam, spretam, & contemptam, Et tamen summâ benignitate ad nos clamat, *Nolo mortem Peccatoris, sed magis ut convertatur, & vivat.* Quis Rex aut Princeps subditum rebellem, & læsæ Majestatis reum tam benignè ad veniâ admitteret?

Peccatum quippe mortiferum, est aversio à Deo summo, æterno, & infinitè Bono, simulque conversio ad Creaturam in se vilem, & infinitè à Deo distantem, adeoque peccatum summum est malorum quod homini potest accidere.

Peccatum est animæ nostræ lethale Venenum, quod dæmon propinat in pateris aureis, ne illius malitia, & damna ex eo secutura nobis appareant.

Peccatum est horrenda Catena, & compedes, quibus anima constricta in barathri profundum pertrahitur.

Peccatum est nefaria Proditio, quam homo rebellis machinatur adversus legitimum suum Regem ac Dominum, quasi claves civitatis, id est, animæ suæ possessionem tradens dæmoni hosti capitalissimo.

Peccatum est grave Pondus, quod nec cælum retinere, nec terra potest, sed infra terram ad abyssum tartari cum peccatore descendit.

Peccatum constituit nos desertores Dei, ac Salvatoris nostri, cui datam in Baptismo fidem, & obedientiam per peccatum violamus.

Imo

Imo peccatum, teste Apostolo, Filium Dei conculcat, & Sanguinem testamenti pollutum ducit, & Spiritui gratiæ contumeliam facit.

Peccatum tristissimo nos Exilio in perpetuum mulctat, dum à patriis paradisi sedibus in profundissima inferorū relegat, amissā namque Dei gratiā, simul perijt hæreditarium ius regni cælestis.

Peccatum est fædissima animæ Lepra: nam quemadmodum morbus lepræ corporibus adimit omnem speciem, robur, & vigorem; ita peccatum omni pulchritudine animam privat, & omne virtutum robur elidit.

Peccatum omnia bonorum operum Merita destruit ac dissipat, quantumvis vita sanctissime acta, & omni virtutum genere cumulata fuerit: Efficit quoque ut nihil eorum quæ agis in statu peccati per se conducatur ad præmium vitæ æternæ: Ad hæc, privat nos Communionem bonorum operum quæ in Commune fiunt ab Ecclesia Catholica dum in illo statu versamur.

Quid plura animi & corporis damna proponam? Peccatum si inveteratum fuerit, præcipitat animam tanta vi in miseriarum omnium pelagum, ut jam tradatur in reprobum sensum, qui cumulus est omnium malorum.

Peccatum sæpe corpora sana, & robusta deijcit, ut tarda fiant, segnia, deformia, & inepta honestis exercitationibus, ut vitam trahant brutis simillimam.

Peccatum potentissimos quosq; magnitudine et honoribus sæpius exuit, æquissimū quippe est, ut qui divinis honoribus tantum derogarunt, ipsi quoq; vicissim jacturā similem faciant, quod Saulis, & tot Regum exemplis Scriptura confirmat.

Peccatum aufert læticiam cordis, quæ est vita hominis, inquit sapiens: inserit autem angores,

602 Pars 3. tit. 6. Resolutiones practica ad &c.
ac tristitiam quæ exsiccat ossa, itaque vitam
insuavem, ac mortis instar facit.

Peccatum sæpe iusto Dei iudicio mortem ac-
celerat, & in visceribus nostris, nobis insciis,
colligit tabem ac perniciem. Ex quo factum est,
ut plures, male factis ad extremum id exigenti-
bus, morte repentinâ sint extincti, atque ultri-
cibus inferorum flammis addicti.

Tanta sunt peccati damna, & tanta malitia
contra divinam bonitatem, ut iustissimû sit illud
dictum S. Anselmi Archiep. Cantuar. Si hinc Pec-
cati horrorem sine pœna, & inde Inferni dolo-
rem sine culpa, mihi propositum cernerem, ne-
cessitas autem imponeretur alterutrum deligen-
di: mallet, inquit, purus à peccato & innocens
gehennam intrare, quàm peccati sorde pollutus
Cælorum regna tenere, *lib. de beatitudine c. 190.*
Idem constat de S. Edmundo Archiepisc. itidem
Cantuariensi, cujus ea vox erat; Mallet infliri
in rogam ardentissimum, quam peccatum ul-
lum sciens admittere in Deum meum. S. Ludo-
vicus Rex Gallorum, ab ineunte ætate hoc sibi
meritò semper persuasum habebat, Potius mori,
quam peccare.

Cum peccatum sit tot rationibus supra quam
dici, aut credi possit detestandum, ac reformi-
dandum, extremæ sanè dementiæ est, vel mo-
mento temporis, in statu tam periculoso perma-
nere, hoc est, in separatione à Deo, in faucibus
Dæmonis, in portis Inferni, in medijs malorum
immemorum agminibus, inter mille discrimina
damnationis æternæ.

Hinc ulterius patet, quam ingens sit utilitas
Confessionis, & seriæ Pœnitentiæ. 1. Quia hæc ad-
fert Remissionem omnium peccatorum, etiam
gravissimorum. 2. Aufert reatum & debitum pe-
narum

Part 3. tr. 6. Resolutiones practicae ad Cc. 603
narum æternarum, & sæpe pœnarum tempora-
lium, quas Deus peccatoribus in hac vita infligit,
3. Cauſat Revivifcentiã omnium bonorum ope-
rum, & meritorum, quæ prius in ſtatu gratiæ fa-
cta, per ſecutum peccatũ mortale ſine pœnitentia
in perpetuum extincta fuiſſent. 4. Reſtituit
conſcientiæ pacẽ & ſerenitatẽ per peccata abla-
tam, cum magna, & sæpe valdè ſenſibili animi
conſolatione. Denique reparat omnia peccati
damna ſuperius memorata, & reſtituit ſtatum
gratiæ, quod quia ſummum eſt, & nunquam ſa-
tis æſtimabile hominis bonum, illius utilitatẽ ac
dignitatẽ paucis punctis exponam, ut clarius
appareat quanti momenti ſit ſtatum illum per
Pœnitentiam acquirere, & acquiſitum inviolabi-
liter retinere.

Quam ingentis momenti ſit Status Gratia.

Status gratiæ eſt Pignus vitæ beatæ & immor-
talis, quinimo initium ac radix cœleſtis gloriæ.

Gratia illa eſt Theſaurus electorum, & fons
omnium cœleſtium bonorum.

Gratia eſt magnæ Reginæ veſtitus deauratus,
et prima ſtola gloriæ ab ipſo Spiritu Sancto ela-
borata per quam anima tam formoſa, tamque
gratioſa ante oculos Dei ſtatuitur, ut eam in fi-
liam adoptet.

Gratia tantum bonum eſt, tantus honor, tan-
ta dignitas, ut omnia id genus bona huius vitæ
infinite ſuperet: adeo ut omnis boni ac felicitatis
ſeminarium cenſeri debeat.

Gratia namque arctiſſimè hominem Deo de-
vincit, aſtringit, et unit, ut quaſi unus cum Deo
efficiatur, ut loquitur Apoſtolus.

Gratia animam conſtituit Chriſti ſponſam,
Patris

Parris aeterni filiam amantissimam, et templum augustissimum Spiritus Sancti.

Gratia regni aeterni participem facit, et (quod consequens est) socium, contubernalem, ac fratrem dulcissimum omnium Sanctorum, et Angelorum.

Gratia sanctificans liberat animam à culpis quas contraxit, eamque penitus reconciliat Deo.

Gratia Deum homini demeretur, operibusque nostris vitam aeternam promerendi vim tribuit, ac demum merita omnia peccatis deperdita restituit.

Gratia erigit animam ut cuncta caduca despiciat, neque extollatur fortuitis, neque frangatur adversis, et ut illi vera sit voluptas, mundi voluptates contemnere.

Gratia virtutes omnes ac dona Spiritus Sancti menti inserit, et inserta custodit, humilitatem nimium, prudentiam, fortitudinem, temperantiam, castitatem, aliosque habitus bonos, tanquam pretiosissimum animi thesaurum tueri solet.

Denique, quod caput est, gratia Deum ipsum in homine hospicio recipit, ac conservat, quam suam praesentiam consolatur, quam defendit, quam gubernat, quam dirigit ad caelestem patriam, in qua cum dilecto Sponso pascitur, in qua triumphat, in qua beatè conquiescit per omnem aeternitatem.

Remedia & Documenta contra singula Peccata in particulari: Actus varij, & Motiva Contritionis perfectae: Praxis assistendi aegris et moribundis; item cuius Proximo in quovis Statu, traduntur infra Tomo Tertio circa medium, et finem.